

החקלאות – חלופה כמעט בלתי אפשרית

שפריר גודלי¹

עלויות התשומות והעדר שוויון הזדמנויות הופכים את החקלאות לחלופה כמעט בלתי אפשרית. יש צורך לבחון מחדש את המדיניות שמזיקה למגזר הכפרי * החקלאים אינם רוצים שילדיהם ימשיכו בדרכם * עלות התשומות וחוסר שוויון ההזדמנויות הופכים את החקלאות ללא רלוונטית * סדר היום החקלאי לא נמצא במקום גבוה של קובעי המדיניות * לא קיים נרטיב חקלאי מוביל בפוליטיקה * עלינו להפסיק להסתכל על המרחב הכפרי באופן פסטורלי ולהתייחס אל הכפרים כיחידה כלכלית אפקטיבית, רק כך הם ישרדו

"עלויות התשומות והעדר שוויון הזדמנויות הופכים את החקלאות לחלופה כמעט בלתי אפשרית. יש צורך לבחון מחדש את המדיניות שמזיקה למגזר הכפרי" כך כותב וארון גנדהי Varun Gandhi, איש פוליטי, חבר פרלמנט מטעם מפלגת העם ההודית BJP מאז 2009. בספר שפרסם לאחרונה, בתום שנתיים של עבודת מחקר, בוחן גנדהי ומנתח את מצוקת החקלאים בהודו, את הסיבות לה ואת כשלי המדיניות והכשלים של פוליטיקאים שהביאו לאכזבת החקלאים.

בביקורי האחרון בהודו, לפני כשבועיים, נתקלתי בראיון שפורסם באחד העיתונים הכלכליים המובילים בהודו. לא יכולתי להימנע מההשוואה בין התובנות שלו על מצבם של החקלאים והחקלאות בהודו למצב של החקלאים והחקלאות בישראל.

למרות שקיימים הבדלים ניכרים ומשמעותיים בין אופי החקלאות ההודית לזו הישראלית, קל למצוא דמיון בסוגיות שעל הפרק ובציפייה לשינויי תפקיד הממשלה בתהליכים הכלכליים, אורבניים דמוגרפיים שעוברים הישובים החקלאיים.

"החקלאים אינם רוצים שילדיהם ימשיכו בדרכם". גנדהי מצביע על העוני המחפיר של חקלאים רבים כסיבה המרכזית לכך. "עלות התשומות וחוסר שוויון ההזדמנויות הופכים את החקלאות ללא רלוונטית". החל בקשיים בהספקת המים להשקיה, דרך בעיות בעלות על הקרקע ועד לרמת הכנסה נמוכה מביאים חקלאים רבים עד לכדי משבר.

גנדהי, מונע לדבריו על ידי שיעורי ההתאבדות הגבוהים בקרב חקלאים הודים. מאז 2014, השנה בו זכתה מפלגתו בבחירות בניצחון גורף וברוב מוחלט, הוא שוקד על גיבוש תפיסה כלכלית ושרטוט מפת דרכים לבניית כפר חקלאי בר קיימה עם הצדקה לקיום כיחידה כלכלית. במובן מסוים מזכירה תפיסתו את התפיסה שביסוד תוכנית משרד החקלאות בישראל לתמיכה בהתאגדויות חקלאיות.

13 Uchmanit St, Omer 84965

מפלגת ה BJP מזהה כמפלגה לאומנית הינדית, עירונית, קפיטליסטית התומכת בעקרונות הכלכלה המודרנית הגלובלית. כל זאת בעוד 2 מכל שלושה תושבים מהודו חיים בכפרים ומרביתם קשורים ומתפרנסים מהחקלאות. למרות שבארץ שיעור החקלאים באוכלוסייה נמוך בהרבה, ומשקל החקלאות בכלכלה המקומית נמוך יחסית להודו, קיים דמיון בין טענות החקלאים בארץ לאלו של חקלאי הודו.

כישלון המדיניות

המצב בכפרים הוא אינדיקציה לצורך בחשיבה מחדש על מצבם של החקלאים ועל שינויים מבניים להבטחת היעילות והאפקטיביות של המגזר החקלאי. המצב מחייב בחינה מחדש של מדיניות הפוליטיקאים והממסד. כך למשל השימוש הלא מושכל במי התהום והצורך בפתרונות לניהול משק המים ובתמחור למגזרים השונים.

סדר היום החקלאי לא נמצא במקום גבוה של קובעי המדיניות. רק לעיתים רחוקות חקלאים מצביעים כחקלאים. לרוב הם יצביעו לפי השתייכות מקומית, פוליטית, או כל השתייכות אחרת. לא קיים נרטיב חקלאי מוביל בפוליטיקה. מהפכת התקשורת עשויה להביא חקלאים רבים להצביע חקלאים בבחירות הקרובות מאמין גנדהי.

לדבריו, עלינו להפסיק להסתכל על הכפרים באופן פסטורלי ולהתייחס אליהם כיחידה כלכלית אפקטיבית, רק כך הם ישרדו את התהליך האורבני הבלתי מבוקר ובלתי נשלט.

למרות ההבדלים המשמעותיים בין החקלאות בישראל לזו ההודית קיים דמיון בטענות כנגד הממשלה ודמיון באופי האתגרים העומדים בפני החקלאים. צא ולמד, המגזר החקלאי במדינות דמוקרטיות מחייב איחוד כוחות ו"משחק" במגרש הפוליטי כדי להשפיע על עיצוב המדיניות לטובת החקלאים והמרחב הכפרי. בהעדר התארגנות ימשיך מעמדו של המגזר להישחק.

כיתוב לתמונה 1: שר החקלאות של מדינת מהרשטרה שבהודו, מר סדבו קוט (Mr. Sadabhau Khot) בביקור בחממות ישראליות של משק מלכה בעמק חפר. דימיון רב בין האתגרים במרחב הכפרי ההודי והישראלי.

כיתוב לתמונה 2 : שפריר גודל, מנכ"ל אגריקוולטי, יחד עם שותף הודי בפגישת עבודה. מתכננים פיתוח חווה חדשה על פני 2000 דונם בקרוב. חוות בהיקף זה אינן שכיחות בהודו ומרבית החלקות הן דונמים בודדים של חקלאים קטנים.

13 Uchmanit St, Omer 84965

ⁱ שפריר גודל, מנכ"ל ובעלים של אגריקוולטי בע"מ המתמחה בפיתוח עסקי גלובלי בתום האגרוביזנס.

13 Uchmanit St, Omer 84965

URL: www.agriquality.net

Tel. 972-8-690 1 690